

**МІНІСТЕРСТВО
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ
УКРАЇНИ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

**НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ
ПРАВОВИХ
НАУК
УКРАЇНИ**

**КОНСУЛЬТАТИВНА
МІСІЯ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО
СОЮЗУ**

ВІЙНА В УКРАЇНІ: ЗРОБЛЕНІ ВИСНОВКИ ТА НЕЗАСВОЄНІ УРОКИ

**Збірник тез
Міжнародної науково-практичної конференції**

20 лютого 2026 року

Київ – Львів – Харків

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ
(протокол від 25 лютого 2026 року № 8)

Упорядник:

У. О. Цмоць

Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки : збірник тез
B42 Міжнародної науково-практичної конференції (20 лютого 2026 року) /
упор. У. О. Цмоць. Львів : Львівський державний університет внутрішніх
справ, 2026. 622 с.

Вміщено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції
«Війна в Україні: зроблені висновки та незасвоєні уроки», яка відбулася 20 лютого
2026 року у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

Опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за достовірність фактів,
статистичних даних, точність викладеного матеріалу покладається на авторів.

The collection contains the participants' reports of the International Scientific and Practical
Conference «The War in Ukraine: Conclusions Drawn and Lessons Not Learnt», which was
held on February 20, 2026, at Lviv State University of Internal Affairs.

The reports are published in the author's edition. The authors are responsible for the
reliability of the facts, statistical data, and the accuracy of the material presented.

УДК 355.01(477-651.2:470-651.1)

© Львівський державний університет
внутрішніх справ, 2026

ЗМІСТ

Вступне слово	19
Абдель Фатах А. С. ПРАВО НА ПРОФЕСІЙНУ РЕАЛІЗАЦІЮ: ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ БАР'ЄРІВ ДОСТУПУ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНИ ДО ПРАЦІ ТА ОСВІТИ	21
Авраменко О. В. ВИЗНАННЯ ВОЄННОГО ТА НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ ОБСТАВИНАМИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА КВАЛІФІКАЦІЮ КРАДІЖКИ	24
Алексійченко О. В. ГІБРИДНА ЕСКАЛАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ: ВІД «ЗАМОРОЖЕНИХ КОНФЛІКТІВ» ДО ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	26
Афтанасів В. М., Панкевич О. З. ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ПРАВООХОРОНЦІВ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	28
Базиляк І. О., Воробей О. В. БОРІТЬБА З ВИКОРИСТАННЯМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СТВОРЕННІ ДЕЗІНФОРМАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ	31
Бакутін Є. І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ З НАСЕЛЕННЯМ	33
Балабанова Л. М., Штих В. А. ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ МОДЕЛІ МУЛЬТИКОМПОНЕНТНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ	35
Балинська О. М. ВІЙНА В УКРАЇНІ ЯК СЕМІОТИЧНИЙ ЗЛАМ: ЧОМУ СВІТ ДОСІ ЧИТАЄ ВІЙНУ СТАРОЮ МОВОЮ	37
Балта Є. О., Грінченко В. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СИЛОВИХ СТРУКТУР З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	39
Балта Є. О., Михайленко О. В. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВЕТЕРАНІВ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	41
Барабаш О. О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ДОТРИМАННЯ НОРМ ТА ПРИНЦИПІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА	43
Бевзюк Я. О., Міщинська І. В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ДУХОВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ	46
Беззубцева Т. Г., Микитин В. Ф. ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА МОВІ ВОРОЖНЕЧІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: КООРДИНАЦІЯ ОРГАНІВ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	47
Безпалько А. Ю., Іванов С. Ю. СПІЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВИ Й ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА МОВІ ВОРОЖНЕЧІ В УКРАЇНІ	49
Беспєка В. Ю. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА НАПРЯМИ РОСІЙСЬКОЇ КОГНІТИВНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ	51
Бикова О. І. ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ТА ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ВЕТЕРАНІВ І ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ	53
Білан А. А., Охромій Г. В. ТРАНСФОРМАЦІЯ НАУКОВИХ ПОГЛЯДІВ НА ФЕНОМЕН ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ	55

Білан А. А., Спиця Н. В. КЛІНІКО-ПСИХОПАТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АТИПОВИХ І КОМОРБІДНИХ ФОРМ ПТСР УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ	57
Білаш О. В., Добрянський Є. В. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ВІЙНИ	59
Білик В. М. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ І ПОРЯДКУ ПІД ЧАС МАСОВИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	61
Білик І. В., Братель С. Г. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ З ПРИФРОНТОВИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	63
Біляцький О. С., Голик Б. В. КООРДИНАЦІЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗОНАХ БОЙОВИХ ДІЙ І КРИЗОВИХ РЕГІОНАХ: ВЗАЄМОДІЯ СИЛ БЕЗПЕКИ, ГРОМАДЯНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА РЕЛІГІЙНИХ СПІЛЬНОТ	65
Богучарова О. І., Сень Є. О. ВПЛИВ ТРАВМАТИЧНОГО ДОСВІДУ НА МОТИВАЦІЮ ДО НАВЧАННЯ У КУРСАНТІВ – ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	67
Богучарова О. І., Тиненик Я. О. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ У ВІДНОВЛЕННІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПОЛІЦЕЙСЬКИХ З МОРАЛЬНОЮ ТРАВМОЮ ТА ПРОФЕСІЙНИМ ВИГОРАННЯМ	69
Бойчук Ю. М., Біндас Р. Р. ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ СЕРЕД ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ЯК СКЛАДОВА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ	72
Бойчук С. С. ВІЙНА В УКРАЇНІ ЯК КАТАЛІЗАТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ БЕЗПЕКОВОЇ, КОМУНІКАЦІЙНОЇ ТА ІНСТИТУЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	75
Бондаренко В. А. PSYCHOLOGICAL RENABILITATION OF VETERANS OF THE SECURITY AND DEFENSE FORCES OF UKRAINE AS A COMPONENT OF HUMANITARIAN SECURITY	77
Бондаренко О. Ю. ТИПОЛОГІЯ ПОТЕРПІЛИХ ВІД ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМИ АБО ЦИВІЛЬНИМ НАСЕЛЕННЯМ	79
Бориславський Р. А. ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	81
Борисов Н. М., Полуніна Л. В. РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ ЧЕРЕЗ МЕХАНІЗМИ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	82
Боровікова В. С. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ, ЗІБРАНИХ ГРОМАДСЬКИМИ ТА ВОЛОНТЕРСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	85
Бортник Н. П., Єсімов С. С. ВЗАЄМОДІЇ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ	87
Братковський В. М. ВПРОВАДЖЕННЯ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ФАХІВЦІВ ІЗ СУПРОВОДУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ТА ДЕМОБІЛІЗОВАНИХ ОСІБ	90
Брич Л. П. МЕДИЧНЕ СОРТУВАННЯ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ В УМОВАХ ВЕДЕННЯ ВОЄННИХ (БОЙОВИХ) ДІЙ У СВІТЛІ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	91
Будік І. М. ПРАВОВІ ЗАСАДИ КОНФІСКАЦІЇ МАЙНА НАРКОТОРГІВЦІВ У ЗАКОНОДАВСТВІ ГРУЗІЇ	95

Будник Д. П., Савіщенко В. М. ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПСИХОЛОГІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ПІДВИЩЕНОГО ПСИХОЕМОЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ.....	98
Булгакова О. В., Хачатрян Т. С. СОЦІОКУЛЬТУРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ВПО ЯК НАПРЯМ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ЕТНОПОЛІТИКИ В ПОДОЛАННІ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ.....	100
Бурда С. Я. ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	102
Бутирін Є. О. ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ ДЕКОМУНІЗАЦІЇ ТА ДЕКОЛОНІЗАЦІЇ МОНУМЕНТАЛЬНИХ ОБ'ЄКТІВ (ПРОБЛЕМИ ТА КУРЙОЗИ).....	103
Вайда Т. С. НАЗЕМНІ РОБОТИЗОВАНІ КОМПЛЕКСИ ДЛЯ БЕЗПЕЧНОГО ПОРЯТУНКУ ПОРАНЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ НАДВИСОКОЇ ЗАГРОЗИ НА ПОЛІ БОЮ: НАПРАЦЮВАННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ ВИРОБНИКІВ ДЛЯ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	105
Вакулко Б. І. ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА МОВІ ВОРОЖНЕЧІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ТА СПІЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	107
Васильчук А. Д., Михайленко О. В. КООРДИНАЦІЯ ГУМАНІТАРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗОНАХ БОЙОВИХ ДІЙ І КРИЗОВИХ РЕГІОНАХ: ВЗАЄМОДІЯ СИЛ БЕЗПЕКИ, ГРОМАДЯНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА РЕЛІГІЙНИХ СПІЛЬНОТ	109
Вереса Н. О., Шевяков О. В. ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА РОДИНАМ ЗАГИБЛИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	111
Винник С. С. МОНІТОРИНГОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ САНКЦІЙ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	113
Висоцька І. Б. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКЗОГЕННИХ ШОКІВ: АНАЛІЗ СТІЙКОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВ ВІДНОВЛЕННЯ.....	115
Вичавка В. І., Мишко А. М. ВІЙНА В УКРАЇНІ: УРОКИ, ЩО ЗМІНИЛИ РЕАЛЬНІСТЬ, АЛЕ НЕ СИСТЕМУ	116
Власенко С. Б. ВІЙНА ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ.....	118
Вовк Н. П., Соколюк І. Є. ВТОМА ЯК ПРЕДИКТОР ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ВОЛОНТЕРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	120
Войтович М. І., Сенік А. П. МАТЕМАТИКО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ МОВІ ВОРОЖНЕЧІ В ГЛОБАЛЬНОМУ ІНФОПРОСТОРІ.....	122
Волобоєв А. О. ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ: ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ.....	124
Воробель У. Б. ІНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ УЧАСТІ АДВОКАТА У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	126
Вуйма А. Г. ВИКОРИСТАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ДОКАЗУВАННІ МАТЕРІАЛІВ, ЗІБРАНИХ ІНСТИТУЦІЯМИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ З ОРГАНАМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ	128

Вульчин М. В. ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ДАНИХ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ ЩОДО ОБРАННЯ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	131
Гальченко В. М. ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ СТРЕСОВИЙ РОЗЛАД У ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ	133
Ганаба С. О. ПОСТТРАВМАТИЧНЕ ЗРОСТАННЯ ЯК РЕСУРС РОЗВИТКУ ВЕТЕРАНІВ	135
Ганущин С. Н., Вінічук М. В. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ РЕАБІЛІТАЦІЇ, РЕІНТЕГРАЦІЇ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВЕТЕРАНІВ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОТИДІЇ ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИМ ВИКЛИКАМ	137
Гаргат-Українчук О. М., Юрчишин Н. Г. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛАНСТВА	139
Гельбак А. М. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ У НАПРЯМІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СІМЕЙ СПІВРОБІТНИКІВ МВС УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	141
Герасимович А. М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ І ПРАВОВОЇ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	144
Holovach Tetiana UKRAINIAN VETERAN REHABILITATION: A HUMANITARIAN SECURITY APPROACH	146
Грабар Н. М. ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ЦИВІЛЬНИМ ОСОБАМ УНАСЛІДОК ПОРУШЕНЬ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА	148
Григоришин А. В. РОЛЬ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ У СИСТЕМІ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТА ЇХНІХ РОДИН	151
Гриньків О. О., Миськів Б. В. ПРАВОВІ, ЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ СИЛ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ В МЕЖАХ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА ПРАВ ЛЮДИНИ	153
Гришук В. К. ЛІНІЙНІСТЬ ТА НЕЛІНІЙНІСТЬ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ: ОКРЕМІ СУДЖЕННЯ НА ТЛІ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ.....	155
Грінченко В. В., Дегалюк М. А. АДАПТАЦІЯ ЯК ФАКТОР ВИЖИВАННЯ: ЗРОБЛЕНІ ВИСНОВКИ ТА НЕЗАСВОЄНІ УРОКИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	160
Гродзь Н. М. ЕФЕКТИВНА РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКИХ І РЕЛІГІЙНИХ ІНСТИТУЦІЙ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ.....	162
Гурковська К. А., Поляк А. Ю. РІВЕНЬ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ ДО ПОЛІЦІЇ ЯК ОСНОВНИЙ КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	164
Давиденко В. Л. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО КАПЕЛАНСТВА В УКРАЇНІ ЯК ІНСТИТУТУ ДУХОВНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	166
Дашковський А. В. ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ ТЕРОРИЗМУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ	168
Демків Р. Я., Теселько М. М. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕЯКІСНІ ТОВАРИ (ПОСЛУГИ) В УМОВАХ ОБМЕЖЕНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ (ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ)	170

Демків Р. Я. ЕТИКО-ПРАВОВІ МЕЖІ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОГО СПІВРОБІТНИЦТВА: ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ І ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	172
Дідик Н. І. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	174
Дмитришин І. С., Погрібна А. О. РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНИХ РЕСУРСІВ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЯК ЧИННИК РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ	176
Добровольський В. О. ЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ СИЛ БЕЗПЕКИ З ГРОМАДЯНСЬКИМ СУСПІЛЬСТВОМ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА ТА ПРАВ ЛЮДИНИ	178
Долинська М. С. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕТНОНАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ ЯК ЧИННИК СУСПІЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНOSTІ	180
Дудко Д. О., Юрчак Ю. М. РЕАБІЛІТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПІСЛЯ БОЙОВИХ ДІЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЛИ ПІД НЕГАТИВНИМ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИМ ВПЛИВОМ АГРЕСОРА	183
Дудоров О. О., Письменський Є. О. КОЛИ ДОПИС У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ (НЕ) СТАЄ ЗЛОЧИНОМ, ВЧИНЕНИМ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ?	185
Dulgerova O. M. INFORMATION WAR AS A COMPONENT OF HYBRID WAR	189
Дулгерова О. М., Вороновська Л. Г. МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВОЄННОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ	191
Дурач В. М., Ніколайчук Л. Г. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАВ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА В УМОВАХ ВІЙНИ	193
Дурач В. М., Ткачук П. В. ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ВІЙСЬКОВИХ ІЗ БОЙОВИМИ ТРАВМАМИ ТА ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ РОЗЛАДОМ	195
Євпак С. В., Платонов В. М. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІЯЛЬНОСТІ ВОДОЛАЗІВ-САПЕРІВ ДСНС УКРАЇНИ	197
Єсімов С. С. ВІЙСЬКОВЕ КАПЕЛАНСТВО В СУЧАСНИХ УМОВАХ	199
Єфімов Г. В., Скиданенко В. В. КОНФЕСІЙНА ВІЙНА ЯК СКЛАДОВА ГУМАНІТАРНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ	201
Жигайло Н. І. ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ ЗАДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ФІЗИЧНОГО ТА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ В ЧАС ВІЙНИ	203
Жогло В. М., Жогло О. В. ІННОВАЦІЙНІ ТА МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ МОДЕЛІ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПОСТВОЄННОГО ЧАСУ	207
Жогло О. В. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ БОЙОВІЙ ТРАВМІ ТА ПТСР В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	209
Захарова О. В. ГУМАНІТАРНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРАВОВІ ТА ГУМАНІСТИЧНІ ВИМІРИ ПРОТИДІЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ЛЮДИНИ	211
Здреник І. В. СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	213

Здреник І. В., Тищенко С. ПРОБЛЕМА ЛЕГІТИМНОСТІ ТА НЕЗМІННОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	215
Зінченко П. В., Рівчаченко О. А. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАДАПТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ДО УМОВ У ЦИВІЛЬНОМУ ЖИТТІ	217
Іваненко Я. С., Мельниченко А. С. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	219
Іваненко Б. В., Дідик Н. І. ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ ЯК КЛЮЧОВИЙ МЕХАНІЗМ СТІЙКОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ	220
Іванів А. А. СТИГМАТИЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНА ПРОБЛЕМА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	222
Івахів О. С., Лібрук-Ліпкевич С. Я., Юрченко Р. В. ДОСЯГНЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПІД ЧАС ВІЙНИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ	224
Іващенко О. А. МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТИВНИХ МЕТОДИК У РОБОТІ З ПОСТТРАВМАТИЗОВАНИМИ ВІД ВІЙНИ	227
Ільків Н. В. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЕКОЛОГІЧНУ ІНФОРМАЦІЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	229
Ільчишин Н. В. ВПЛИВ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ НА ДОСТУПНІСТЬ ПРАВОСУДДЯ	232
Кабанець О. С. РЕІНТЕГРАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ ЧЕРЕЗ ЗАЙНЯТИСТЬ У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД: КРИТЕРІЇ ВІДМЕЖУВАННЯ ТРУДОВИХ І ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН ТА НАСЛІДКИ ПЕРЕКВАЛІФІКАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ПОЛІТИК ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ.....	235
Касаткін Є. В., Ринський І. М. ДЕЗІНФОРМАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ І ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА ГУМАНІТАРНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ. МЕТОДИКИ І ФОРМИ ПРОТИДІЇ.....	237
Католик Г. В., Голова Ю. Ю. ВІДМІННОСТІ В УЯВЛЕННЯХ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ-МІГРАНТІВ ВІЙНИ ПРО СУБ'ЄКТИВНІ СТАНИ ДІТЕЙ	240
Католик Г. В. ПРОЄКТ «ДОПОМОГА ДОПОМАГАЮЧИМ» – ЄВРОПЕЙСЬКА КІМНАТА ДЛЯ СЛУХАННЯ	242
Кваша О. П. РОЛЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	246
Кернякевич-Танасійчук Ю. В. ДО ПИТАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬ ПОКАРАННЯ.....	248
Клепацький С. В., Голоднюк В. Д. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КАНІСТЕРАПІЇ У РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ	250
Кметь О. О., Михайлишин В. О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО СТАНУ	251
Кметь О. О., Шевчук Р. А. ГРОМАДСЬКИЙ МОНІТОРИНГ ЯК МЕХАНІЗМ АНТИКОРУПЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНКИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	253

Кернякевич-Танасійчук Ю. В.,
головний науковий співробітник відділу дослідження
проблем кримінально-виконавчого права,
доктор юридичних наук, професор
(Науково-дослідний інститут вивчення проблем
злочинності імені академіка В. В. Сташиса
Національної академії правових наук України)

ДО ПИТАННЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ, ЯКІ ВІДБУВАЮТЬ ПОКАРАННЯ

Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України зумовила значне зростання кількості осіб зі статусом ветеранів війни, які зазнали глибоких психоемоційних, соціальних та фізичних травм. Повернення їх до цивільного життя часто супроводжується труднощами соціальної адаптації. Як зауважує Олександр Зінчук: «Наразі в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах та серед клієнтів пробації все більше тих, хто брав участь у захисті Української держави, тисячі засуджених долучилися до Сил оборони і гідно воювали з окупантом» [1]. У зв'язку з цим актуалізується проблема реабілітації ветеранів війни, які відбувають покарання, у тому числі пов'язані з ізоляцією від суспільства.

З огляду на те, що у Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року зазначається, що її «метою є створення гуманістичної системи виконання кримінальних покарань, що гарантуватиме безпеку суспільства і забезпечуватиме соціальну адаптацію засуджених та осіб, взятих під варту» [2], можна зробити висновок, що соціальна адаптація засуджених осіб є одним із ключових пріоритетів кримінально-виконавчої політики, реалізація якого має здійснюватися з урахуванням індивідуальних потреб засуджених та спрямовуватися на їхню успішну ресоціалізацію і подальшу реінтеграцію в суспільство, зокрема уразливих категорій, до яких належать ветерани війни, які відбувають покарання.

Слід відзначити, що питання реабілітації цієї категорії засуджених осіб має комплексний і міждисциплінарний характер. Його належне вирішення має не лише правове, а й суттєве соціальне та безпекове значення, оскільки безпосередньо пов'язане з процесами ресоціалізації ветеранів війни, запобіганням рецидивній злочинності та забезпеченням стабільності й безпеки суспільства у цілому.

Ветерани війни, які відбувають покарання, становлять окрему специфічну категорію засуджених, правовий статус яких визначається одночасно поєднанням норм кримінально-виконавчого законодавства та законодавства у сфері соціального захисту ветеранів. Наявність судимості не позбавляє таких осіб статусу ветерана війни та пов'язаних із ним гарантій, за винятком обмежень, прямо передбачених законом.

Особливості цієї групи засуджених осіб зумовлені бойовим досвідом, який часто впливає на психоемоційний стан, поведінкові реакції та сприйняття владних інституцій. Наприклад, умови відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк можуть поглиблювати наявні психологічні травми та підвищувати ризики деструктивної поведінки, що обумовлює необхідність індивідуалізованого підходу при виконанні покарання. Крім того, нерідко протиправна поведінка ветеранів має ситуаційний характер і не пов'язана зі стійкою злочинною установкою. Це обґрунтовує доцільність застосування до них не лише каральних, а насамперед реабілітаційних механізмів у процесі виконання покарання.

21 січня 2026 року з метою впровадження виважених, індивідуальних та комплексних підходів до роботи з учасниками бойових дій, які перебувають у системі виконання покарань, слідчих ізоляторах та серед клієнтів пробації, було створено Раду з питань ветеранської політики при Державній кримінально-виконавчій службі Міністерства юстиції України. Найближчим часом рада ухвалить річну програму діяльності, зосереджену на вивченні міжнародного досвіду та впровадженні підходів, спрямованих на ресоціалізацію ветеранів у громадах, психологічну підтримку, соціальну адаптацію та повернення до повноцінного життя в суспільстві [3].

Варто наголосити, що реабілітація ветеранів війни, які перебувають в установах виконання покарань чи є серед клієнтів пробації повинна здійснюватися на основі спеціалізованих програм.

Так, обговоренню цього питання був присвячений круглий стіл на тему: «Запровадження програм ресоціалізації ветеранів російсько-української війни, які засуджені до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі», за результатами якого погоджено спільні дії органів державної влади щодо розроблення програм ресоціалізації ветеранів з урахуванням найкращих практик у громадах нашої країни [4].

Крім того, в установах ДКВС України завершилась апробація проєкту корекційної програми «Психосоціальні аспекти реадптації засуджених – учасників бойових дій», розроблена фахівцями ДКВС України спільно з тренінговим центром «Простір Можливостей» за технічної підтримки FREE ZONE. «Метою програми є досягнення позитивних змін у поведінці засуджених учасників бойових дій шляхом розвитку життєвих і соціальних навичок, підвищення рівня інформаційної обізнаності, врахування впливу бойового досвіду на психоемоційний стан особистості, а також використання можливостей держави й територіальних громад у сфері підтримки ветеранів війни. Реалізація програми сприяє соціальній адаптації засуджених та їх поверненню до повноцінного життя в сучасному українському суспільстві» [5].

Очевидно, що ефективна реінтеграція та ресоціалізація ветеранів війни, які відбувають покарання, є неможливою без налагодженої взаємодії між органами виконання покарань, пробації, органами соціального захисту, закладами охорони здоров'я та громадськими організаціями.

При цьому першочергову роль у реалізації реабілітаційних програм відіграє персонал установ виконання покарань та органів пробації. Такі працівники повинні бути підготовлені до роботи з ветеранами війни, розуміти специфіку бойових психотравм та володіти навичками комунікації з ними. Необхідні знання та компетентності мають бути інтегровані в систему їхньої професійної підготовки.

Підсумовуючи, слід підкреслити, що реабілітація ветеранів війни, які відбувають покарання, є важливим елементом сучасної кримінально-виконавчої політики України. Її реалізація сприятиме не лише успішній ресоціалізації засуджених осіб, а й зміцненню суспільної безпеки, зниженню рецидивної злочинності та виконанню державою своїх зобов'язань щодо соціального захисту ветеранів.

Джерела:

1. РАДУ З ПИТАНЬ ВЕТЕРАНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ДКВС ОЧОЛИВ УЧАСНИК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ ОЛЕКСАНДР ЗІНЧУК. URL: <https://kvs.gov.ua/note/new/21561/> (дата звернення: 28.01.2026).
2. Про схвалення Стратегії реформування пенітенціарної системи на період до 2026 року та затвердження операційного плану її реалізації у 2022–2024 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1153-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 28.01.2026).
3. При ДКВС України створено Раду з питань ветеранської політики. URL: <https://www.probaton.gov.ua/news/pri-dkvs-ukrayini-stvoreno-radu-z-pitan-veteranskoji-politiki> (дата звернення: 28.01.2026).
4. В УКРІНФОРМІ ОБГОВОРИЛИ РЕСОЦІАЛІЗАЦІЮ ВЕТЕРАНІВ, ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОКАРАНЬ БЕЗ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ. URL: <https://kvs.gov.ua/note/new/20009/> (дата звернення: 28.01.2026).
5. В УСТАНОВАХ ДКВС ПРОЙШЛА АПРОБАЦІЯ КОРЕКЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ ЗАСУДЖЕНИХ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ. URL: <https://kvs.gov.ua/note/new/21185/> (дата звернення: 28.01.2026).